

Ordacsehi község
Örökségvédelmi hatástanulmány

2022. május

ORDACSEHI
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK MÓDOSÍTÁSA
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Megrendelő:

Ordacsehi Község Önkormányzata
Horváth Gyula polgármester
8635 Ordacsehi, Fő utca 54.
Tel.: +36/85/550-043

Főépítész:

Mikus Melinda
8000 Székesfehérvár, Újvidéki utca 11.
Tel.: +36/30/359 – 4723
email: mikus.melinda13@gmail.com

Tervezők:

Székely Nóra

8000 Székesfehérvár, Gáz utca 9/c.
Tel.:+36/20/415-9131
email: sznori73@googlemail.com

Kertes Tamás

5700 Gyula, Vértanúk útja 2.
Tel.: +36/30/603-2212
email: kertestms@gmail.com

Hornyák Szabolcs

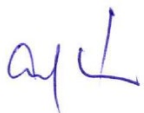
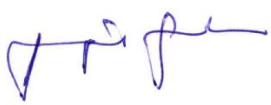

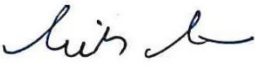
email: hornyak.szabolcs@gmail.hu

Dr. Belényesy Károly

1084 Budapest, Német utca 10.
Tel.: +36/20/551 – 4699
email: belenyesy@gmail.com

2022. május

Aláíró lap

SZAKÁG	NÉV		Aláírás
Épített környezet, védett építészeti érték	Székely Nóra	településtervező okl. településmérnök TT 07-0346	
	Hornyák Szabolcs	építésmérnök	
	Kertes Tamás	okl. településmérnök	
Régészet	Dr. Belényesy Károly	régész, örökségvédelmi szakértő Régész diploma száma: 660/99 (ELTE- BTK) Szakértői engedély száma: 15- 016	
teleülési főépítész	Mikus Melinda	településtervező okl. településmérnök TT 07-0352 Főépítészeti vizsga nyilvántartási szám: FM/3/2015	

Tartalom

Tartalom.....	4
1 Bevezető.....	5
1.1 Örökségvédelmi hatástanulmány.....	5
1.2 Az épített környezet értékeit érintő egyéb dokumentumok	5
2 Örökségvédelmi vizsgálat	6
2.1 A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag).....	6
2.2 A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással	12
2.3 A védett műemléki értékek települési értékleltára.....	21
2.3.1 A világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek.....	21
2.3.2 Országos építészeti örökség elemei.....	21
2.3.3 a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket.	24
2.4 A helyi építészeti örökség települési értékleltára, amely értékkataszterben az önkormányzati főépítész által meghatározottak szerint tartalmazza a helyi építészeti örökség országos vagy helyi védelemre méltó elemeit:	31
2.4.1 településszerkezetet,	31
2.4.2 egyéb településkarakter elemeket,	31
2.4.3 építményrészletet vagy az alkalmazott anyaghasználatot, tömegformálást, homlokzati kialakítást,.....	33
2.4.4 táj- és kertépítészeti alkotást, egyedi tájértéket, növényzetet,.....	33
2.4.5 helyi védelem alatt álló örökség,.....	37
3 A rendezés során tervezett változások hatáselemzése:.....	44
3.1 Hatások a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre.....	44
3.2 A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése.....	45
4 Az értékvédelmi terv tartalmazza:	46
4.1 az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények, valamint	46
4.2 az önkormányzati feladatok meghatározását.	46
5 Nyilatkozat.....	47

1 Bevezető

1.1 Örökségvédelmi hatástanulmány

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 85/A.§-a, valamint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Kormányrendelet 83.§ (1) bekezdése előírja az **Örökségvédelmi hatástanulmány** elkészítését a településfejlesztési koncepcióhoz, — illetve, ha a koncepcióhoz nem készült, — a településrendezési eszközökhöz (a településszerkezeti tervhez és a helyi építési szabályzathoz), illetve azon esetben ha az örökségvédelmi hatástanulmány 10 évnél régebbi.

Az Örökségvédelmi hatástanulmányban (hatástanulmány) számba kell venni a régészeti örökség elemeit, a műemléki értékeket, valamint települési értékleltárt kell készíteni. Ezekhez kapcsolódóan vizsgálni kell a táji-természeti, településhálózati és településtörténeti összefüggéseket, a településkép, utcaképek, településkarakter és a *területhasználatok* változását a kulturális örökség szempontjából, valamint a védettségek bemutatását követően elemezni kell az örökségi értékeket érő várható hatásokat. A település egyéb, országos oltalom alatt nem álló értékeit is számba vevő értékvédelmi tervet kell készíteni.

Ordacsehi Község Önkormányzatának képviselő-testülete a község településrendezési eszközeinek módosítását határozta el két területen, mely közül a településközponti terület érinti a műemléki környezetet, ennek megfelelően készül az örökségvédelmi hatástanulmány.

A tervezési munka a széleskörű vizsgálatokon alapuló megalapozó vizsgálat munkarész elkészítésével kezdődött a tervezési területre vonatkozóan.

1.2 Az épített környezet értékeit érintő egyéb dokumentumok

Az épített környezet értékeinek védelmét biztosító jogszabályi rendszer a közelmúltban változott: a 2016-2017. években elfogadásra, majd többször módosításra került a *településkép védelméről* szóló 2016. évi LXXIV. törvény (Tvtv.). A jogszabályváltozás két új termétfajt hozott létre: a településképi arculati kézikönyvet (TAK), valamint a településképi rendeletet (Tkr).

A településképi arculati kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket.

A településképi rendelet állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A Tkr megalapozására a TAK szolgál. A településképi rendelet és a helyi építési szabályzat mellérendelt viszonyban áll egymással. Az új jogszabálynak megfelelően a Tkr tartalmazza a védett értékekre vonatkozó előírásokat, nem pedig a helyi építési szabályzat. A két rendelet célja, szerkezete és tartalmi felépítése is eltérő, de a két rendeletnek összhangban kell állnia egymással.

A település épített értékeinek feltárása a megalapozó vizsgálat, valamint a TAK és a Tkr készítése során megtörtént. Ordacsehi településképi arculati kézikönyvét a Képviselő-testület a 53/2021.(XI.29.) határozatával, a településkép védelméről szóló rendeletét 15/2021.(XII.2.) számú önkormányzati rendelettel hagyta jóvá.

2 Örökségvédelmi vizsgálat

2.1 A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

Ordacsehi rövid története

A mai település a Balatontól délre 1939-ben jött létre Orda és Csehi (Balatoncsehi) egyesítésével. Orda neve ősi török eredetű, jelentése horda, míg Csehi neve a cseh népnévből származik.

Csehi esetében egyértelmű a magyarázat: a szakirodalomból ismert tény az Árpád-kor katonatelepítő politikája, melynek során különböző idegen nemzetiségű népeket (katonanépeket) telepítettek az ország különböző részeire, a hatalom megvédése érdekében. Nos, ahol a németek telepedtek meg, ott kialakult a Németi, ahol horvátok éltek, a Horváti, ahol pedig csehek laktak - a Csehi helységnév. Egyébként Müller Róbert is említést tesz arról, hogy Csehi lakói szlávok voltak.

Orda esetében konkrét adatunk nincs. A szájhagyományra szerint Orda egy Ordas nevű vitézről nyerte a nevét. Mások szerint a név onnan származik, hogy valamikor a berekben sok volt az ordas farkas. De vannak, akik úgy vélekednek, hogy a közeli Somogyváron székelő Koppány-vezérnek itt volt az állatsordája, s ebből (tehát a csorda szóból) keletkezett Orda neve. A tudományos hipotéziseket szerint azonban más magyarázatot adnak: Müller Róbert régész írja, hogy Orda neve valószínű - a Veszprém megyei Arda-pusztához hasonlóan - kora középkori foglalkozásnévre vezethető vissza. A szakirodalomból ismert, hogy az Árpád-korban úgynevezett erdőispánságokat szerveztek, melyek teljes autonómiával rendelkező királyi uradalmak voltak. Az ilyen falvakban éltek az úgynevezett erdőővők, akiknek a feladata volt a királyi konyha részére való halászat, vadászat és az erdő őrzése, gondozása. Sok földrajzi név tanuskodik az ilyen falvakról: Végardó, Szőlőardó, Nyársardó. Ismert az Ardó családnév is. Lehetséges tehát, hogy a középkori Orda területén is ilyen erdőővő népek éltek, s az Ardó szóból alakult ki az Orda helynév.

Van egy másik hipotézis is. Mint ismeretes, az Orda a juhtej savójából készített sajtot jelenti Erdélyben és Moldvában. S ez a szó a vlach terminológiából származik. A vlachok pedig - néha etnikumtól függetlenül - vagy román, vagy szláv származást jelentő, nomád pásztorkodást folytató népek voltak, akik legelőről legelőre vándoroltak és híresek voltak túró-, illetve sajtermékeik. Nos, egy cseppet sem lehetetlen, hogy a Balaton mellett is jártak az említett népek, s itt készítették az Orda nevű sajtot. Amennyiben így volt, az Orda név eredete egyértelmű lenne. Erről azonban írásos bizonyítékunk nincs.

E területen már az ős-, illetve ókorban is volt település. Müller Róbert régész ugyanis (1966-os terepbejárása során) a zardavári berekrészben, s a Kisvárnak nevezett legelőn jellegtelen őskori cserépdarabokat talált.

A TSZ kertészetében - a melegház építése közben - valószínűleg a Lengyel kultúra idejéből származó temetőt bolygattak meg. Müller Róbert szerint ugyanis erre lehet következtetni az itt talált piros festékkel és a Lengyel kultúrára jellemző bütykökkel díszített edénydarabokból, valamint a mellette talált csontokból. A temetőhöz tartozó település a Pusztatemető nevű mezőrészen lehetett, ahol a szántás által - ugyancsak a Lengyeli kultúra idejéből származó - csont- és kerámiaanyag került elő.

A bronzkor korai szakaszában, a Kisapostagi kultúra idején, valószínűleg település volt a Bugaszegi-dűlő területén is, ahol Müller Róbert a korra jellemző kerámiaanyagot talált. Itt kell megemlíteni, hogy 1924-ben Péczér Ignác tanító ásatott az Ordai-berek Zardavár-nak nevezett szigetén, melynek során egy bronzsarló került elő. Az írásos dokumentumokat vizsgálva a régebbi adatot Ordáról közölhetjük. Lehetséges, hogy 866-ban már létezett és temploma is volt. Ebben az évben ugyanis Adalymus püspök

templomot szentelt fel. A d Orthau helységben, mely Makay Béla szerint Ordával azonosítható. 1230-ból már konkrét adat áll rendelkezésünkre Orda létesítését illetően. 1228-ban ugyanis a pannonhalmi főapát bevádolta a pápánál a veszprémi káptalant, hogy egyes Somogy-megyei birtokai erőszakkal beszedi a tizedet. A per eredményeként 1230-ban kelt az az oklevél, melyben Orda is szerepel (mint a pannonhalmi apátság birtoka). Tehát Orda első írásos említése 1230-ból való.

Csehi első oklevelés említése 1333-34-ből való, -i képző nélkül és Cheeh alakban. Ekkor ugyanis a pápai tizedszedők megkezdték működésüket és mind Ordát, mind Csehit plébániás helyként említik jegyzékükben.

1390-ben Csehi "Chehy" alakban fordul elő a kismartoni levéltár egyik oklevelében. 1426-ban plébánosa Gergely, 1495-ben Karádhhoz tartozik. Ezidőben II. Ulászló a veszprémi püspökségnek engedélyt adott arra, hogy Csehi táján a Balatonon (super fluvio, sive lacu Balatino/ révet állíttasson fel, s annak jövődelmét örökre békén birhassa.) Mindez a püspökség Somogy megyei birtokainak könnyebb kezelhetősége érdekében történt.

A török időkben két vár is állt a közelben: a Kisvár és a Zardavár, ezek a törökök kiűzése után újra benépesültek. Csehi templomát 1763-ban építtette a Bosnyák család, majd 1832-ben késő barokk stílusban átépítették. A 19. századi vízrendezés során az addig a Balaton partján álló települések távolabb kerültek a parttól.

Az 1939-es egyesítéskor számos vita zajlott az új település nevééről. Először Balatoncsehi, majd Csehiorda lett, és csak a második világháború után kapta meg a mai Ordacsehi elnevezést. 1970-ben egy addig Ordacsehihez tartozó 500 méteres Balaton-parti szakaszt Fonyód és Balatonboglár osztott fel egymás között.

Lakói sokáig főként mezőgazdaságból éltek, de mára az állattenyésztés szinte teljesen megszűnt, és a növénytermesztés is csak keveseknek biztosít megélhetést. A többség a környező falvakban és városokban nyújtott turisztikai szolgáltatásokból él, Ordacsehi lassan alvó- és üdülőfaluvá változik.

Település- és tájszerkezet alakulása

Ordacsehi területének mind jelenlegi belterületi, mind külterületi területeinek szerkezete a domborzati viszonyokhoz igazodva alakult ki. A domborzati viszonyokat alapvetően meghatározza a szomszédos Fonyódi Kenesei parti sík rétvilága, mely északi irányból határolja a települést. Déli irányból a Somgyvári dombság található, amit Nyugat-Külső-Somogy néven használtak. A településen két belterület alakult ki, melyek az idő során összenőtek.

A település külterületének uralkodó tájhasználati módja a mezőgazdasági területfelhasználás, amely az igazgatási terület különböző részein különböző jelleggel van jelen, a természeti – termőhelyi adottságoknak megfelelően. Ezen adottságok kijelölik az intenzív és az extenzív mezőgazdálkodás területeit. Emellett léteznek a történetileg kialakult kertes mezőgazdasági területek, volt zártkertek, szőlőterületek. Az egyéb mezőgazdasági területek hagyományosan beépítetlen területek, amelyek építményigénye a majorokban biztosított.

Az intenzívebb művelés alatt álló, jobb termőképességű területek jellemzően nagyüzemi szántó és szőlőművelés alatt állnak és szintén beépítetlenek.

Ez a táj vízben gazdag és egyben szegény. Az igazgatási terület nagy részén a felszínhez közeli a talajvíz, amely minden mélyedésben sűrűn előbukkan. A felszíni vizek, vízmedrek területe ugyanakkor viszonylag kis részét fedi le az igazgatási területnek.

A település erdőterületei számos tömbben, az igazgatási terület több részén elszórtan helyezkednek el. Szerkezeti szempontból vizsgálva, az erdőterületek egymással, valamint a belterületekkel való kapcsolata esetleges. Logikusabb kapcsolat mutatható ki egyes vízgazdálkodási területek és mezőgazdasági területek, illetve az erdők között. A területileg legjelentősebb erdőtömbök a mezőgazdálkodási szempontból kevésbé értékes termőhelyeken alakultak ki.

A település és tájszerkezet alakulása jól nyomon követhető az alábbiakban bemutatott I., II. és III. katonai felmérésen az 1859-es kataszteri térképen.

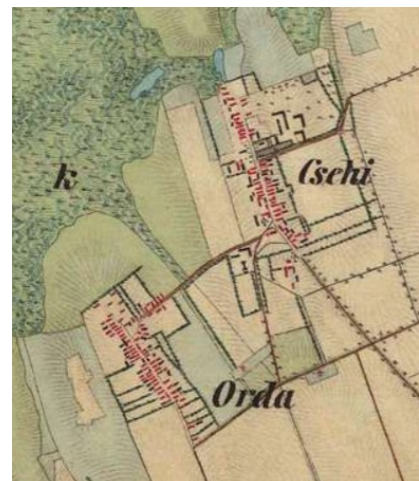
A település szerkezeti kialakulása a monarchia katonai térképein jól nyomon követhető. Már az első katonai felmérés kataszteri térképe, mely 1782-1785 között készült jól láthatóan ábrázolja Orda és Csehi településmagját. Csehi a mai Fő utca tengelyére szerveződött és Ordacsehi mai központjában található templom zárta déli irányból az akkori települést. A templom, habár a település szélén helyezkedett el a helye fontos szerepet töltött be, ekkor ez volt a település kapuja, hiszen a térképeken jól látható, hogy Orda és a mai Szőlőskislak irányába is innen indultak az utak. A mai Balaton utca nyúlványai is jól látható, mely a Nagyberek megközelítésében játszott szerepet. Orda magja a mai Petőfi Sándor és a Széchenyi utca vonalán épült ki. Az egykori két települést a mai Kossuth Lajos utca elődje kötötte össze. Emellett a mai Agarászi utca nyomvonala látható, mely a mai település szerkezetében az egyetlen olyan átlós irányú utca, ami kilóg a viszonylag derékszögű úthálózatból. Ezek alapján elmondható, hogy mindkét település kezdetben úti- vagy utcásfaluként jött létre.

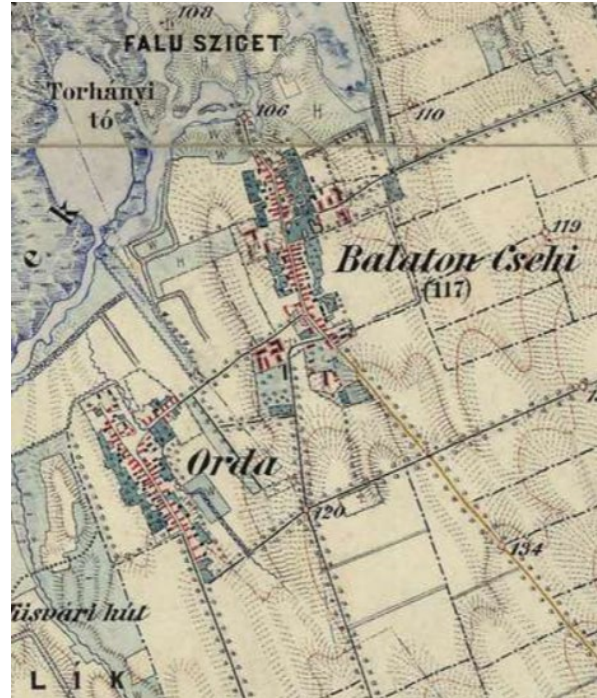
I.katonai felmérés

II.katonai felmérés

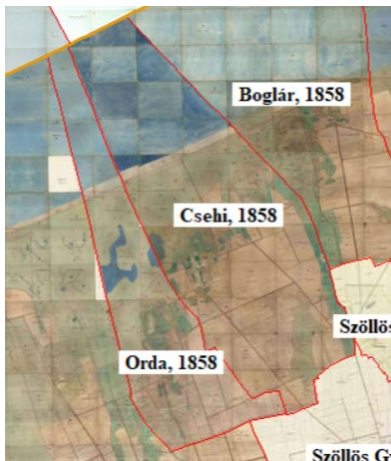

A második katonai felmérés viszonylag gyorsan közel 50 évre mérte fel újra az országot, így Ordacsehit is. A Második Katonai Felmérésen jól látható, hogy Csehi településén megjelentek nagyobb épülettömegek is. A Balatoni utca nyomvonalán a magtár épületének nagyobb méretei fellelhetőek. Orda irányába a mai Kossuth Lajos utca és az Agarászi utca kereszteződésében található volt iskola és óvoda helyén már ekkoriban is nagyobb, valamilyen intézményre hasonlító épület csoport helyezkedett el. Emellett kialakult a mai Temető utca vonala is, melynek a mai Agarászi utca kereszteződésében kialakultak a 19. században itt működő temetők.

III.katonai felmérés

Jelentős változás a harmadik felmérésen nem mutatkozik. Balatoncsehi a mai Fő utca vonalán a templomtól déli irányba tovább terjeszkedett, illetve a mai Balaton utca nyomvonalának mindkét oldalán elkezdődött a telkek kialakítása és azok beépítése. Ez azért is jelentős a település kialakulás szempontjából, mert a jelenlegi település „kapuja”, ami az első benyomást kelti a település arculatáról. Az ordai részen a jelenlegi Kossuth Lajos utca Petőfi Sándor-Széchenyi utcai torkolatánál tölcser formában megjelent a mai Szabadság tér háromszögletű teresedése és a Tikhegyi utca nyomvonala is megjelent a térképen.

1859-es kataszteri térkép

Magyarországon az 1849. évi császári pátens rendelte el a kataszteri felmérést, amelynek elsődleges célja az volt, hogy a földadó megállapításához pontos adatokat szolgáltatson. Ugyanakkor a térképezés az állam területének minél jobb megismerését és a tudományokat is szolgálta.

A kataszteri térkép tehát a vizsgált időszakban a földadó megállapításához végzett felmérések eredményeképpen készített, nagy méretarányú (1:2880) térkép. Ordacsehi estében teljes mértékben vizsgálható a földrészletek (parcellák, birtokrészletek, telkek) területe, művelési ága és birtokló tulajdona.

A térkép nagy méretarányban ábrázolja a földbirtokok határait, ezeken belül a művelési ágakat, továbbá az épületeket, valamint általában mindazon tereprészleteket és tereptárgyakat, amelyeket a méretarány lehetővé tett: pl. házakat, udvart, gazdasági épületeket, állandó építményeket, utakat, utcákat, tereket, vizeket, öntöző, lecsapoló és árvízvédelmi berendezéseket.

1910 körül készült térkép

Magyarország negyedik katonai felmérése (1941)

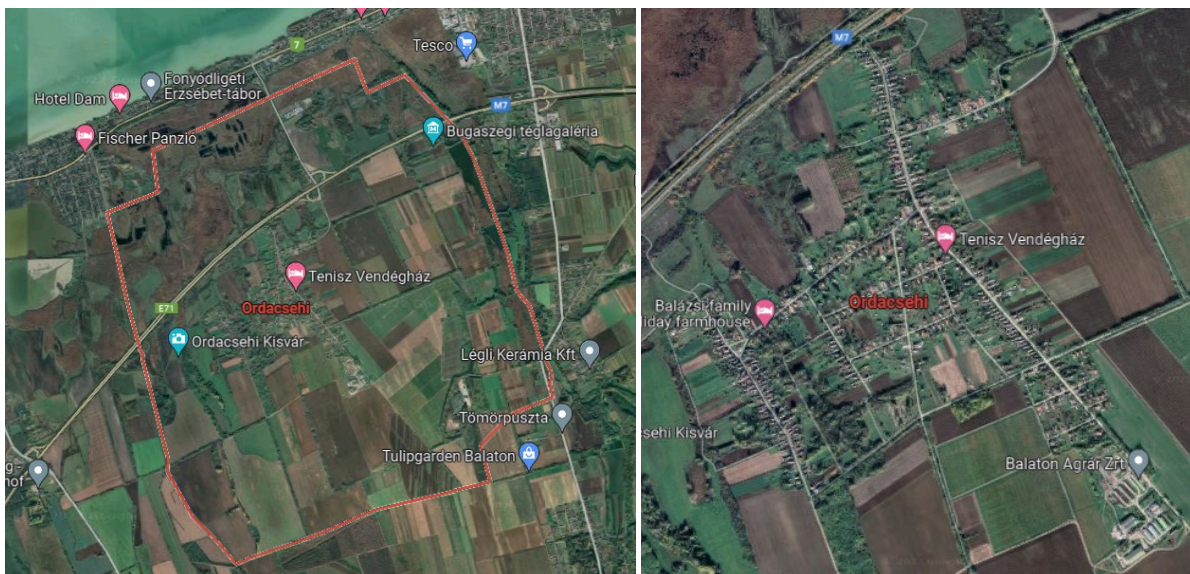
A XX. század első felében a számottevő változás nem történt attól eltekintve, hogy Orda és Balatoncsehi 1939-ben egyesültek. Az 1941-es Katonai Felmérésen jól látható, hogy a két településrész

még fizikailag nem nőtt össze. Azonban a jövőbeni utcák (Bajcsi-Zsilinyszky u., Akácfa u., Bartók Béla u. és a Dózsa György utca) nyomvonala már egyértelműen kirajzolódik.

1961. CORONA kéműhold felvétele

A XX. század második felére kialakult a ma is ismert település szerkezete. A két eredeti település mag által körül határolt rész utca szerkezete azonban még nem épült be teljesen, jól látható az 1961-es Corona kéműhold felvételein, hogy a belső utcák beépítettsége még ekkoriban is elmarad a mai Fő utca és a Petőfi utca beépíttségétől. Ordacséhi mai formáját az elmúlt bő 50 évben szerezte meg.

Google Earth műholdfelvétel – település mai szerkezete

2.2 A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással

A Kötv 11. § szerint: A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

Ordacsehi község régészeti öröksége, nagyobb részben általános mezőgazdasági területen fekszik. A település közigazgatási területén belül nem ismert a régészeti örökséget veszélyeztető nagyobb - a mezőgazdasági művelésből, és települési infrastruktúra fejlesztésből adódó bolygatáson túli - kiterjedtség. Általánosságban megállapítható, hogy a rendezési és területfejlesztési elképzelések, így különösen az újonnan kijelölt beépítésre szánt területek általában régészeti lelőhelyek elhelyezkedésének figyelembevételével kerültek meghatározásra.

Ordacsehi belterületét érintő településrendezési eszközök módosításához szükséges örökségvédelmi hatástanulmány a Miniszterelnökség Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság, Régészeti Főosztály adatszolgáltatására és a 2022. április 8.-án végzett helyszíni szemle eredményeire épül (a bejárás részt vettek: Molnár Szabolcs, és Wolf Ernő régész technikusok).

Az általunk vizsgált területek az egykori Ordától kissé keletre, a mai köztemető közelében, illetve Csehiben, a polgármesteri hivatal környezetében fekszenek, távol az ismert, régészeti lelőhelyektől. A vizsgált területeken belül, illetve azok közvetlen környezetében nincs ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely.

Ordacsehi régészeti öröksége, általános mezőgazdasági, illetve részben beépített területen fekszik. A település közigazgatási területén belül, a mezőgazdasági művelésből, illetve az infrastrukturális fejlesztések adódó bolygatáson túl, nem ismert nagyobb, a régészeti örökség fenntarthatóságát veszélyeztető tényező. A jelen tanulmányban vizsgált területfejlesztési zónák a település belterületén, illetve annak déli határán kerültek kijelölésre, lényegében távol az ismert régészeti örökség által érintett földrészletektől. Ennek a területnek a régészeti öröksége ezért lényegében ismeretlen. Ezért a tervezett beépítési változtatások régészeti örökségre gyakorolt hatása is nehezebben határozható meg.

TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK (3-44. képek)

1. terület A kertvárosi lakóterület övezetében a beépítési mód változtatása, egyedi telkek beépíthetősége céljából (3-6. képek).

A terület kertvárosi lakóterületi besorolású, ám a beépítési módja csoportházas. A területen a telkek egyedileg értékesítésre kerültek. A tulajdonosok nem szeretnék lakóparkot építeni, hanem a településre jellemző, telkenként önálló családi házas beépítést kívánnak megvalósítani. Ezért az övezet beépítési módját módosítani szükséges a falura jellemző oldalhatáron álló beépítésre.

A terület, a helyszíni bejárás során már körbe volt kerítve, a murvázott bekötő út is elkészült. A parcellák jelenlegi hasznosítása, illetve a vegetációs fedettség miatt a régészeti jelenségek megfigyelésére nem volt lehetőség. A bejárás során régészeti leletek, illetve régészeti lelőhelyre utaló egyéb jelenségek nem kerültek elő.

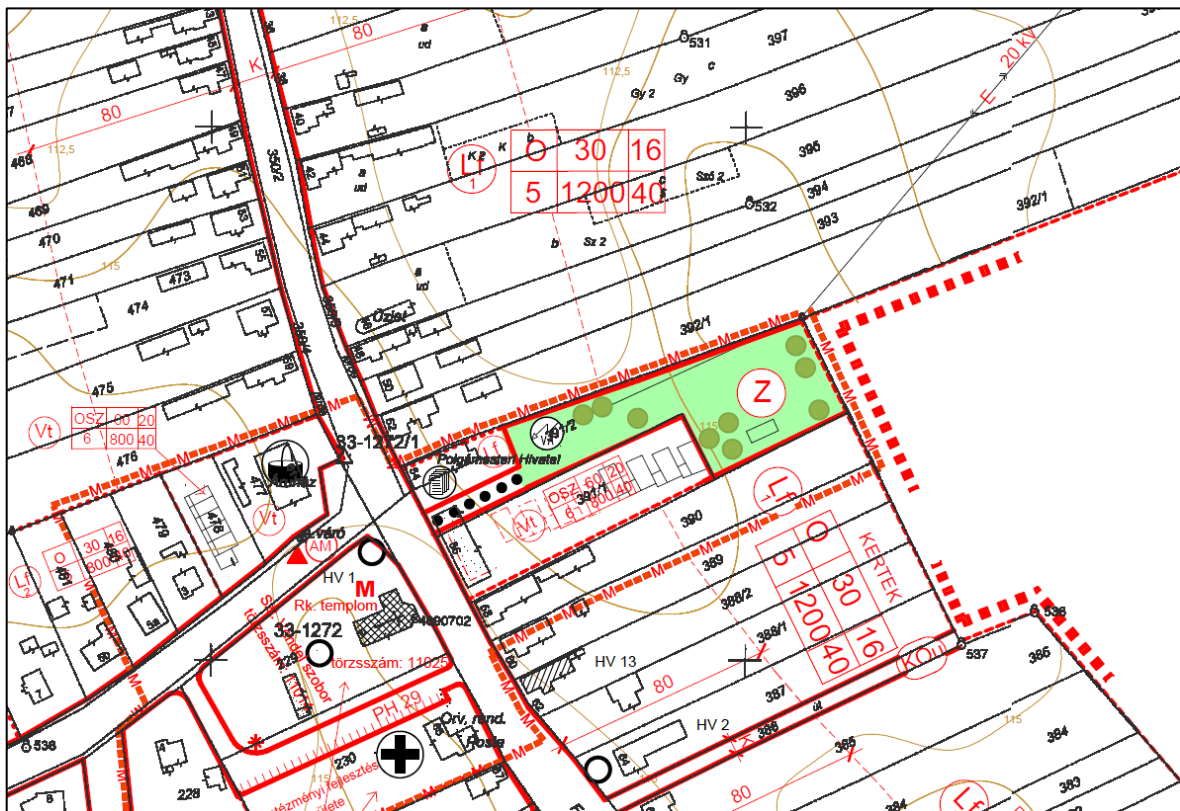
A terepbejárás korlátozott lehetőségei miatt ismeretlen régészeti lelőhelyek előkerülését nem lehet kizárni, ezért ezeket a földrészeteket Régészeti Érdekű Területté kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) alapján kell eljárni:

Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, lelet vagy annak tűnő tárgya kerül elő, a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles

- az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,
- a jegyző útján a hatóságnak azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárásra jogosult intézményt, valamint
- a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárásra jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni (továbbiakban: Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni).

2.terület A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház között (7-12. képek).

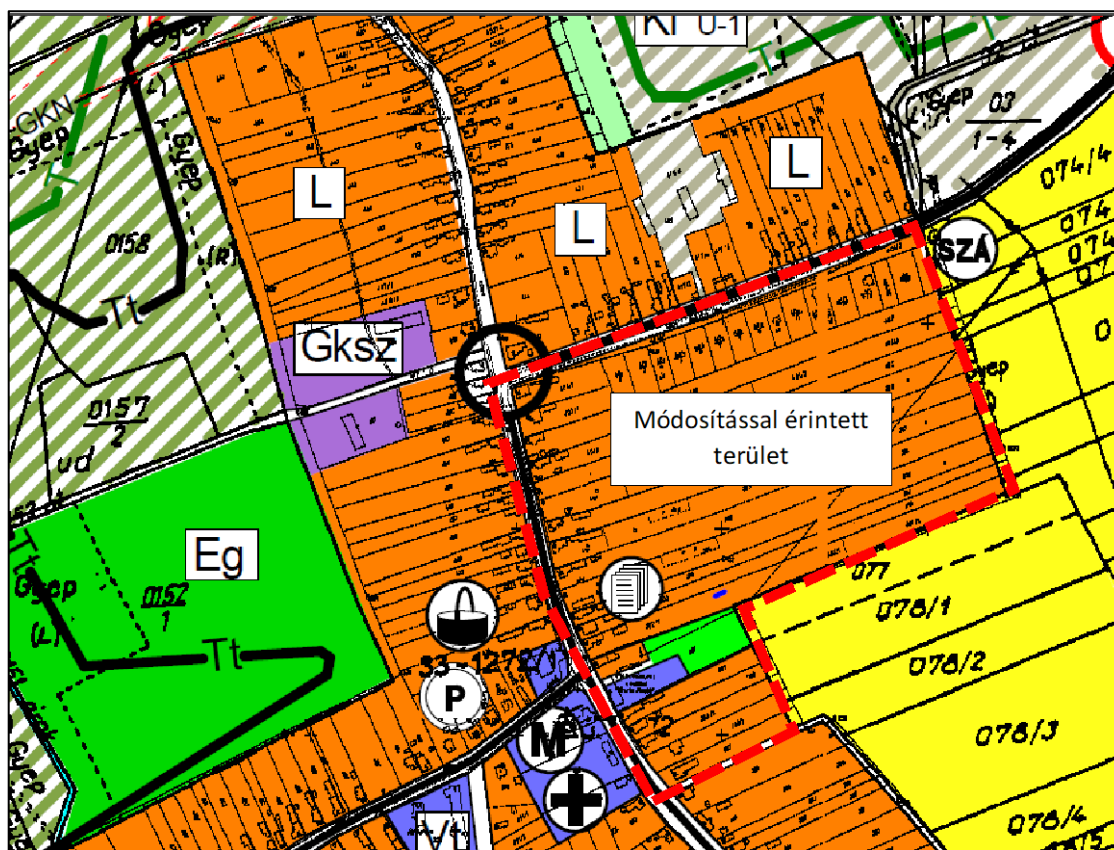

A rendezési terven az út megszűnik. A művelődési ház telkén álló sorháznak nyeles telket alakítanánk ki, hogy leválasztható legyen a művelődési ház telkéről és legyen közterületi kapcsolata. Az övezet beépítési módja zárt sorú lesz. A 392/1 hrsz.-ú ingatlanon zöldterület bővítése történik. A bejárás során a polgármesteri hivatal közvetlen környezetét és az attól északra eső földrészleteket vizsgáltuk.

A polgármesteri hivatal környezetében lévő földrészletek jelentős része beépített, illetve füvesített, fedettség miatt a régészeti jelenségek megfigyelésére nem volt lehetőség. A bejárás során régészeti leletek, illetve régészeti lelőhelyre utaló egyéb jelenségek nem kerültek elő. A tervezett változtatások ismeretében, ismeretlen régészeti lelőhely előkerülésének kockázata rendkívül alacsony.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely esetleges előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni.

3.A polgármesteri hivaltaltól északra fekvő, több parcellából álló terület (13-44. képek).

A terület részben beépített, de nagyobb részben jelenleg is művelés alatt áll. A helyszíni szemle idején a művelés alatt álló földrészletek nagyobb részben bejárhatóak voltak. A frissen szántott felületen, illetve a részben sarjadó vetésben végzett szemle azonban nem járt eredménnyel. A terepbejárás során régészeti leletek, illetve régészeti lelőhelyre utaló egyéb jelenségek nem kerültek elő.

A vizsgálat szempontjából érdemes kiemelni, hogy a terület távolabbi környezetében (a Balaton utca és a Fő utca sarkától mintegy 100 méterre északra) a Buzsák és Balatonlelle közötti szennyvízvezeték nyomvonalának kialakítása során szórvány őskori leletek kerültek elő (Napsugár óvoda, lelőhely azonosító: 43233). Ez a negatív terepbejárási eredmények ellenére arra figyelmeztet, hogy ebben a zónában ismeretlen régészeti lelőhelyek előkerülését nem lehet kizárni, ezért a terület nagysága és

kedvező topográfiai adottságai miatt ezeket a földrészleteket Régészeti Érdekű Területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely esetleges előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni.

1. Kertvárosi lakóterület övezetében a beépítési mód változtatása a temetőtől délkeletre

2. Kertvárosi lakóterület övezetében a beépítési mód változtatása a temetőtől délkeletre

3. Kertvárosi lakóterület övezetében a beépítési mód változtatása a temetőtől délkeletre

4. Kertvárosi lakóterület övezetében a beépítési mód változtatása a temetőtől délkeletre

5. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

6. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

7. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

8. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

9. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

10. A polgármesteri hivatal és a jelenlegi művelődési ház környezete

11. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

12. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

13. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

14. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

15. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

16. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

17. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

18. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

19. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

20. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

21. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

22. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

23. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

24. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

25. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

26. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

27. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

28. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

29. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

30. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

31. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

32. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

33. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

34. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

35. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

36. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

37. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

38. A polgármesteri hivataltól északra fekvő, több parcellából álló terület

39. A polgármesteri hivataltól északra fekvő,
több parcellából álló terület

40. A polgármesteri hivataltól északra fekvő,
több parcellából álló terület

41. A polgármesteri hivataltól északra fekvő,
több parcellából álló terület

42. A polgármesteri hivataltól északra fekvő,
több parcellából álló terület

2.3 A védett műemléki értékek települési értékleltára

2.3.1 A világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek

Ordacsehiben nincs világörökség várományos terület.

2.3.2 Országos építészeti örökség elemei

Műemlékek

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 7. § 15. pontja szerint a műemlék olyan nyilvántartott műemléki érték, amelyet miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánítottak

Ordacsehi műemlékei:

Római katolikus templom és templom kert (229 hrsz.)

Műemléki azonosító 11293

Törzsszám: 11025

A templomot 1763-ban építette az itt élő Bosnyák család. Ezt követően 1832-ben építették át későbarokk stílusba, ekkor nyerte el mai formáját.

Az egyhajós templom egy toronnyal rendelkezik, közel keletnyugati tájolással. A keleti oldalon található szentély nem körívben, hanem a nyolcszög három oldalával záródik. A nyugati homlokzaton található az előrelépő toronytest és három szemöldökgyámos fülke. A három fülke közül a középsőben található bejárat kapuszárnyai eredetiek. A szélső fülkék elfalazottak. A jobb oldali fülke fala a templomot építtető Bosnyák család kriptájának lejárata található, melyet a rajta szereplő 1778-ból származó felirat és a családi címer jelez:

„FELSŐPATAKI BOSNYÁK CSALÁD SÍRBOLTJA”

A lábazat és a főpárkány körbefut a templomon. Az északi és déli homlokzatok falait lizénák osztják. A déli homlokzatot öt lizéna tagolja. Az északi oldalon templom tömegéhez csatlakozik egy sátoztetős sekrestye.

forrás: <https://www.muemlekem.hu/muemlek/show/11293>

Templom kert

A település két műemlékének otthonául szolgáló templomkert az idős és értékes növényállományával méltó környezetet teremt a templomnak és a Szent Vendelt ábrázoló szobornak egyaránt. A gondozott és rendben tartott környezetben külön élményt nyújtanak a templom különböző irányokból való feltárlható látványai, melyet szintén az idős és értékes növény állomány tesz még hangsúlyosabbá. Kiemelendő fásszárú egyed a templom déli oldalán a sekrestye mellett található hársfa, mely méretéből fakadóan önmagában magával ragadó látványt nyújt.

Szent Vendel Szobor (229. hrsz.)

Műemléki azonosító: 11293

Törzsszám: 11025

Az 1836-ban készült szoborkompozíció négy részes felfelé keskenyedő talapzaton áll. A lábazatot csonkapárkányzatok tagolják. A szobor Szent Vendelt pásztorként ábrázolja, miközben mindkét kezével botjára támaszkodik, melyen rózsafüzér látható. Szt. Vendel alakja mellett megjelenik egy bárány és egy tehén is.

forrás: <https://www.muemlekem.hu/muemlek/show/11169>

Műemlék és műemléki környezet helyrajzi számos jegyzéke

egye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	228	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	229	műemlék	11014 [11169]	Szent Vendel szobor
				11025 [11293]	R.k. templom
				11014 [30454]	Szent Vendel szobor műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	230	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	390	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	391	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	477	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	478	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	479	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete
Somogy	Ordacsehi	480	műemléki környezet	11025 [12808]	r.k. templom műemléki környezete

2.3.3 a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket.

Ordacsehi közigazgatási területét 21 nyilvántartott régészeti lelőhely érinti, ezek között 1 ismert fokozottan védett régészeti lelőhely található. **Ordacsehi település területét a hatósági adatközlés szerint az alábbi régészeti lelőhelyek és védett értékek érintik, melyből fokozottan védett régészeti lelőhely a Kisvár.**

megye	település neve	helyrajzi szám	védetség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	010	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/100	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/101	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/102	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/103	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/104	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/105	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/106	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/108	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/110	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/132	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/133	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/21	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/22	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/37	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/38	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/39	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/40	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/42	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/43	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/69	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/70	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/71	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	011/96	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/97	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/98	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	011/99	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0132/5	régészeti lelőhely	47955	Szilvási - dűlő K-i fele
Somogy	Ordacsehi	0132/7	régészeti lelőhely	47955	Szilvási - dűlő K-i fele
				47957	Lápi - dűlő
Somogy	Ordacsehi	0135	régészeti lelőhely	47954	Szilvási - dűlő Ny-i fele
Somogy	Ordacsehi	0137/10	régészeti lelőhely	47953	Rétföld
Somogy	Ordacsehi	0137/11	régészeti lelőhely	47953	Rétföld
Somogy	Ordacsehi	0137/13	régészeti lelőhely	47941	Kisvár
				47952	Kisvári - dűlő II.
Somogy	Ordacsehi	0137/14	fokozottan védett régészeti lelőhely	47941	Kisvár
Somogy	Ordacsehi	0137/9	régészeti lelőhely	47941	Kisvár

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
				47952	Kisvári - dűlő II.
Somogy	Ordacsehi	0141/2	régészeti lelőhely	47951	Kisvári - dűlő I.
Somogy	Ordacsehi	0144/3	régészeti lelőhely	47951	Kisvári - dűlő I.
Somogy	Ordacsehi	0144/4	régészeti lelőhely	47951	Kisvári - dűlő I.
Somogy	Ordacsehi	0156/4	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
				47956	Major
Somogy	Ordacsehi	0158/1	régészeti lelőhely	47956	Major
				30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0158/3	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
				47956	Major
Somogy	Ordacsehi	0158/4	régészeti lelőhely	47956	Major
Somogy	Ordacsehi	0158/5	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0159/1	régészeti lelőhely	47956	Major
				30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0159/2	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
				47956	Major
Somogy	Ordacsehi	0161/4	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0163/4	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0166/2	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	017/2	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	0170/10	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/12	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
				47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/17	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/18	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/19	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/20	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/21	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/22	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/23	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/24	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
				47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/25	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/26	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/27	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/32	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0170/35	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/36	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/37	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
				47956	Major
Somogy	Ordacsehi	0170/4	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0170/8	régészeti lelőhely	47950	Kis - Rekesz
Somogy	Ordacsehi	0171/5	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	0172/18	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0172/20	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	0172/26	régészeti lelőhely	30764	Bugaszeg
Somogy	Ordacsehi	018/1	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	018/2	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	018/3	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	024/1	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/10	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/11	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/12	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/13	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/14	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/15	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
				47938	Csere - föld II.
Somogy	Ordacsehi	025/2	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	025/4	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
				47938	Csere - föld II.
Somogy	Ordacsehi	025/7	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
				47938	Csere - föld II.
Somogy	Ordacsehi	025/8	régészeti lelőhely	47938	Csere - föld II.
Somogy	Ordacsehi	033/2	régészeti lelőhely	28698	Kis-töltés
Somogy	Ordacsehi	033/3	régészeti lelőhely	28698	Kis-töltés
Somogy	Ordacsehi	033/4	régészeti lelőhely	28698	Kis-töltés
Somogy	Ordacsehi	033/5	régészeti lelőhely	28698	Kis-töltés
Somogy	Ordacsehi	04/1	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	049/4	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	049/5	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	050	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	055/1	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	055/2	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	056	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/1	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/10	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/11	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/4	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/6	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/7	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	057/8	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	06/16	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	063/4	régészeti lelőhely	30768	Tömöri rét
Somogy	Ordacsehi	064/1	régészeti lelőhely	47943	Tömöri - rét I.
Somogy	Ordacsehi	064/2	régészeti lelőhely	47943	Tömöri - rét I.
Somogy	Ordacsehi	064/3	régészeti lelőhely	47943	Tömöri - rét I.

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
				47944	Tömöri - rét II.
Somogy	Ordacsehi	065/2	régészeti lelőhely	30968	Kécsimező
Somogy	Ordacsehi	066	régészeti lelőhely	30419	Csere-föld
Somogy	Ordacsehi	067/10	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/11	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/12	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/13	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/14	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/15	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/16	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/17	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/18	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/19	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/2	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/20	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/21	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/22	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/23	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/24	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/25	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/26	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/27	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/28	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/29	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/3	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/30	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/31	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/32	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/4	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/5	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/6	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/7	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/8	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	067/9	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	068	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/1	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/10	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/11	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/12	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/13	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/14	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/15	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/16	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	069/17	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/18	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/19	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/2	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/20	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/21	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/22	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/23	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/24	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/25	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/26	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/27	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/28	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/29	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/3	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/30	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/31	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/32	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/33	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/34	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/35	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/36	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/37	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/38	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/39	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/4	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/40	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/41	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/42	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/5	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/6	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/7	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/8	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	069/9	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	07	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	070	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/10	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/11	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/12	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/13	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/3	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/4	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/5	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	071/6	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/8	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	071/9	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	072	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	073	régészeti lelőhely	47929	Pusztatemplom - dűlő
Somogy	Ordacsehi	08	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.
Somogy	Ordacsehi	112	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	113	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	114/4	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	114/6	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	114/7	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	115	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	116	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	117	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	120	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	121	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	124	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	127	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	128	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	130	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	133	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	134	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	137	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	138	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	139	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	142	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	143	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	146	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	166	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	172	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	175	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	176	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	177/1	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21
Somogy	Ordacsehi	177/2	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	177/3	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	178/1	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	183	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	190	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	191	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	192	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	193	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	194/1	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	194/2	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ordacsehi	195/1	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	195/2	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	195/3	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	196	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	205	régészeti lelőhely	47939	Bajcsy - Zsilinszky u. 21.
Somogy	Ordacsehi	350/1	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	424	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	425	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	426	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	441/2	régészeti lelőhely	47956	Major
Somogy	Ordacsehi	442	régészeti lelőhely	47956	Major
Somogy	Ordacsehi	443	régészeti lelőhely	47956	Major
Somogy	Ordacsehi	452	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	453/1	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	453/2	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	455	régészeti lelőhely	43233	Napsugár Óvoda
Somogy	Ordacsehi	601	régészeti lelőhely	47933	Csere föld I.

2.4 A helyi építészeti örökség települési értékleltára, amely értékkataszterben az önkormányzati főépítész által meghatározottak szerint tartalmazza a helyi építészeti örökség országos vagy helyi védelemre méltó elemeit:

2.4.1 településszerkezetet,

Ordacsehi kialakulását és későbbi fejlődését elsősorban kedvező környezeti adottságai határozták meg. Az idők folyamán lezajlott fejlődés során a község egyenletesen terjeszkedett a peremek felé, míg a folyamat el nem érte a két település összenövését. A település ezután a belső telekszerkezetét kezdte felparcellázni és így egyre inkább kompakttá vált.

Külterületen az adottságok a tájszerkezet és a tájhasználat szervesnek mondható. A jelenlegi struktúrák, szerkezetek főbb vonalait a szerkezeti terv megőrizte és finomította a szabályozás során. Ordacsehi külterületén keleti irányból végig haladva a különböző területfelhasználási módok tájba illően, szervesen és logikus módon kialakult rendszerét a szerkezetalakítás megerősítette – erdők - szőlők - kertes gazdálkodási területek - belterület - szántók. A külterületi dűlőút rendszert fejlesztve – a meglévő dűlőutaknak megfelelő szabályozási szélességet biztosítva és ahol szükséges ott új nyomvonalakat alakítottunk ki.

A település szerkezetileg kialakultnak és kompaktnak mondható.

2.4.2 egyéb településkarakter elemeket,

Ordacsehi rendelkezik Településképi Arculati Kézikönyvvel, mely a települési karaktereket egyértelműen lehatárolja, igazodva a kialakult településszerkezethez.

Szakmai alapon a következő elemek kölcsönöznek eltérő megjelenést egy-egy településrészeknek:

Telek környezetéhez kötött elemek:

- morfológiai viszonyok
- látványelemek (kilátás, rálátás)
- térfalak
- teresedések
- színek
- növényzet

Telekhez kötött elemek:

- telekszerkezet
- telekméret
- beépítési mód
- kerítésalakítás
- növényzet

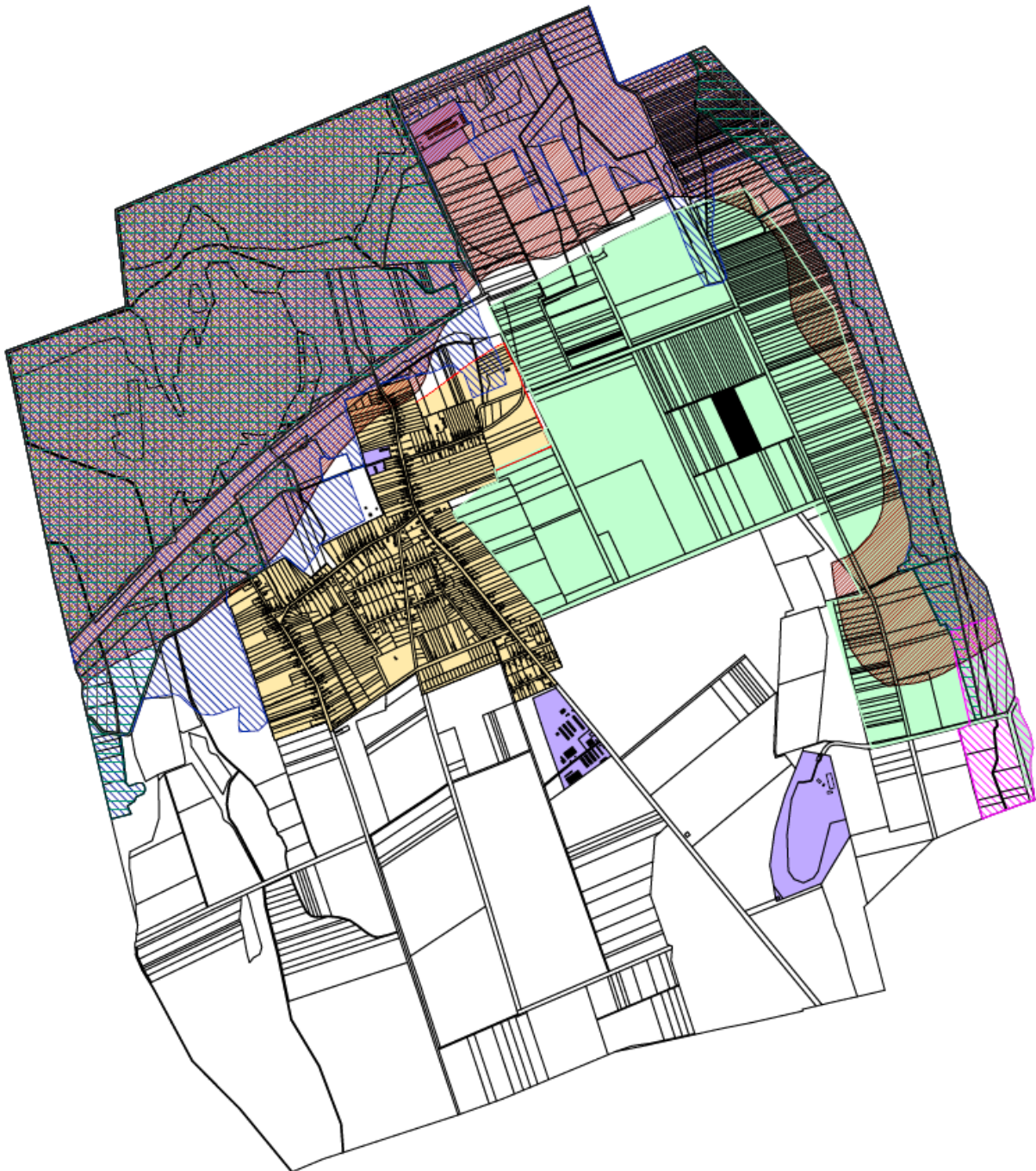
Épülethez kötött elemek:

- épületmagasság
- épülettömeg
- Tetőidom
- anyaghasználat (tetőfedés, homlokzat, lábazat, kerítés, nyílás és keretezése)
- nyílászárók
- részletképzés
- színek

Fenti elemek együttes hatásaként sorolhatjuk be adott területet egyik, vagy másik karakterkategóriába. A különböző területi szintű elemek közül több is meghatározhatja a karaktert, de előfordul, hogy egyik, vagy másik elem túlsúlya alapján is besorolható a terület a szomszédságtól eltérő karakterbe.

A Kézikönyvben - a településképi követelmények megalapozására - meg kellett határozni a település meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel. Az eltérő karakterű területek lehatárolásának célja az volt, hogy a településképi, arculati jellemzők szempontjából hasonló területeken hasonló viselkedésmódokat javasoljon a kézikönyv. A területek lehatárolása egyrészt a település történeti fejlődésének, morfológiájának vizsgálatából, másrészt a helyszíni vizsgálatok eredményeiből születtek.

A TAK az alábbi eltérő településkarakterek által lehatárolt területeket határozta meg:

Településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása

Településképi szempontból meghatározó területek	Táj- és természetvédelem
 Lakott karakterű terület	 Natura 2000 Különleges természetmegőrzési területek
 Gazdasági karakterű területe	 Natura 2000 Különleges madárvédelmi területek
	 Országos jelentőségű természetvédelmi terület "ex lege védett láp"
	 Országos ökológiai hálózat - magterület területe
	 Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó területe
	 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület
	 Tájképvédelmi terület

2.4.3 építményrészletet vagy az alkalmazott anyaghasználatot, tömegformálást, homlokzati kialakítást,

A XIX. században ezen a vidéken az egyik legkedveltebb építési technológia a sárfal volt. A Dunántúlon tömésfal, tömött fal, a Tiszántúlon a vert fal az elterjedt neve. A tömésfal abban különbözik a rakott faltól, hogy mintadeszkázat, mai nyelven zsaluzat között készült. Azokon a területeken alkalmazták, amelyeken nem túl kövér, mégis megfelelő szilárdságú és csekély zsugorodású volt a vályogtalaj. Az agyagos, löszös földet, növényi anyagokkal keverten vagy anélkül, földnedvesen, de nem vizesen, két lapjára állított deszka vagy palló (ideiglenes kúszózsuzat) közé szórták és azt keményre döngölték vagy taposták. Minden sor elkészülte után följebb emelték a deszkákat, s hogy le ne csússzanak, a falon keresztbe tett vékony karókkal támasztották alá vagy oszlopokhoz kötötték őket. Egy közepes nagyságú ház fala 8-10 nap alatt készült el és 50-60 cm vastag volt. A tető nádból készült. A műemlék tájház ma már ennek a háztípusnak egyedüli képviselője, pedig az 1970-es években még többedmagával volt megtalálható a faluban.

A XX. században az építés módja megváltozott. Sok épületet alakítottak úgy ki, hogy a tornác már nem az utcára nyílt, hanem az eleinte nyitott, majd később beüvegezett, verandaszerűen kialakított pitvar által takartan már csak az udvar felől lehet bemenni. A tornácot sokszor díszes, a paraszti kultúrától máshol idegen kanelúrázott, vagy „hasas” oszlopokkal támasztották alá.

A történelmileg kialakult település területén a parasztházak esetében az oldalhatáron álló beépítés, utcafrontra merőleges épülettömeg és az oromfalas nyeregtető volt jellemző, azonban a folyamatos átépítéseknek köszönhetően sok helyen, már ezek esetében is megjelentek keresztcsarnyként a pitvarok és a polgáriasabb megjelenésű, kontyolt tetejű épületek.

A mai épületállomány anyaghasználatára vakolt homlokzatok jellemzők. Az épületek színezése változatos, de az épületek többségéről elmondható, hogy az alkalmazott színek halványak, visszafogottak. A település központjában a leggyakoribb színek közé a fehér és a pasztell sárga tartozik. Az épületeket cserép-, és palatető fedi. A tetők geometriája változatos, a sátortető, a kontyolt nyeregtető és az oromfallal lezárt nyeregtető azonos mértékben fordul elő.

2.4.4 táj- és kertépítészeti alkotást, egyedi tájértéket, növényzetet,

Balaton-felvidéki Nemzeti Park 31/1997.(IX.23.) KTM rendelettel kihirdetett védett természeti terület, országos jelentőségű védett természeti terület, továbbá országos jelentőségű védett természeti terület nem érinti a falut. Ordacsehi közigazgatási területéhez országos jelentőségű védett természeti területként ex lege védett lapterületek tartoznak.

A közterületek esztétikája különösen fontos a település számára, mert egyrészt az itt lakók közvetlen környezetét adja, másrészt az idegenek (látogatók) leginkább ezek látványán keresztül formálnak képet a faluról.

A közterületek folyamatos jókarban-tartása és fejlesztése együtt kell, hogy járjon a hagyományos településkép megőrzésével. Ennek során figyelni kell a településkép tájba-illesztésére, lehetőleg fokozatos átmenetet kell képezni a beépített területektől a be nem épített területek felé. Kiemelten fontos a közterületek megjelenésnél a rendezettség, harmonikusság, egységesség érzete, melyet mind

a település belsejében, mind azon kívül éreznünk és törekednünk kell rá, egészen a szomszéd település határáig. A felújításoknál és az új fejlesztéseknél, majd ezeket követően a szakszerű és folyamatos fenntartás során ezt az egységes megjelenést ajánlott következetesen és hosszútávon végig vinni.

A közösségi terek azok a találkozási pontok, ahol a településhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva megélhetjük. Mivel alkalmanként hosszabb időt is eltöltünk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. A település egész területén találkozhatunk kisebb-nagyobb teresedésekkel, meghitt, növényekkel borított kis terekkel, virág kiültetésekkel. A közterek közösségi helyszínek, melyek az épített környezettel kiegészítve hangulatos egységet alkotnak és együtt határozzák meg a település arculatát, karakterét.

A részben burkolt, részben pedig növényekkel borított közkertek nemcsak a környezet minőségének javításában jeleskednek, hanem a hosszabb-rövidebb ideig való ott tartózkodásra, a mindennapi teendők közti megpihenésre, feltöltődésre is hasonlóképpen alkalmasak.

A közterek, közparkok gondozottságát, rendezettségét a helyi adottságoknak megfelelő növényfajok segítik, az utcabútorok esetében pedig a településre jellemző szín- és formavilágot tükröző anyaghasználat az, ami hozzájárul és teljessé teszi a feltöltődést.

A parkokat és utak szegélyét különböző virág kiültetések színesítik, melyek a változatos összeállításokban még jobban kiemelik a környezetüket.

2.4.5 helyi védelem alatt álló örökség,

A helyi védelem jogszabályi rendszere a közelmúltban változott a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény hatályba lépésével. A *településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 419/2021.(VII.15.) Korm. rendelet 2.§ 4.. pontja alapján település múltja és lakóinak közösségi hovatartozás-tudata szempontjából meghatározó építészeti örökség.

Az esztétikai, néprajzi, történeti régészeti vagy környezeti értéke miatt védendőnek minősített épített vagy természeti értékek, helyi védelem tárgyát képezik. Helyi védettségről szóló önkormányzati rendelettel korábban Ordacsehi község nem rendelkezett. Azonban a képviselő-testület a 15/2021. (XII. 2.) önkormányzati rendeletével megalkotta a *településkép védelméről* szóló rendeletét, mely a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket állapítja meg.

Ordacsehi településképi rendelete helyi védett értéket az alábbi táblázat szerint jelölt ki a településen:
A település helyi védelem alatt álló építészeti örökségeinek jegyzéke:

	név	Cím	hrsz	védettség jellege
1	kereszt	Kossuth u. 2.	229	szoborra, képzőművészeti alkotásra (g. pont)
2	kereszt	Fő u. 118.	359/1	szoborra, képzőművészeti alkotásra (g. pont)
3	lakóház	Petőfi u. 48.	75/2	építményekre, építményrészletekre (a. pont) - homlokzati díszek alkalmazott anyaghasználatra ablakok esetében, (b. pont) tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont) utca fronti ablakosztás
4	lakóház	Szabadság tér 9.	100	építményekre, építményrészletekre (a. pont) - homlokzati díszek alkalmazott anyaghasználatra ablakok, kódissállítás esetében, (b. pont) tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont) teljes épület esetében
5	harangláb	Szabadság tér	102/2	építményekre, építményrészletekre (a. pont) alkalmazott anyaghasználatra, (b. pont) tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont)
6	kereszt	Kossuth u. 51.	10	szoborra, képzőművészeti alkotásra (g. pont)
7	lakóház	Fő u. 34.	41/1	építményekre, építményrészletekre (a. pont) - homlokzati díszek alkalmazott anyaghasználatra ablakok, kódissállítás esetében, (b.

	név	Cím	hrsz	védettség jellege
				pont) tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont) teljes épület esetében
8	5 temetői síremlék és kereszt	Temető u.	467	szoborra, képzőművészeti alkotásra (g. pont)
9	magtár	Balaton u. 14.	417/5	építményekre, építményrészletekre (a. pont) - homlokzati díszek tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont) teljes épület esetében
10	régi mezőgazdasági gépek	major előtti terület	084/10	ipari gépekre, tárgyra (i. pont)
11	lakóház	Fő u. 62.	388/2	építményekre, építményrészletekre (a. pont) - homlokzati díszek alkalmazott anyaghasználatra ablakok, kődisállítás esetében, (b. pont) tömegformálásra, (c. pont) homlokzati kialakításra, (d. pont) teljes épület esetében

A helyi jelentőségű értékek között azokat a házakat építményeket soroljuk fel, melyek értéket képviselnek a településen. Nem feltétlenül az építészeti értékre utalunk ezzel- ugyanakkor ezt is figyelembe vettük - hanem arra, hogy a település szerkezetében, fejlődésében mely építészeti formavilág jellemző.

Kereszt, Kossuth utca 2.

Homlokzati szobor, Fő utca 64

Kereszt, Fő utca 118.

Ordacsehi több pontján is feltűnnek a kőkeresztek és egyéb keresztény műalkotások, melyek jelzőpontként fontos karakterelemei az utcaképeknek. Ezentúl erősen meghatározzák a település identitását is.

Harangláb, Szabadság tér

Kereszt, Kossuth utca 51.

Ordacsehi utcaképeinek legmeghatározóbb eleme a hagyományos, illetve tradicionális beépítési formák megőrzése, illetve az oldalhatáron álló lakóépületek tömegképzése. Ezentúl a lakóházak díszítő elemei, amiken keresztül nem csak a múlt építőmestereinek keze nyomát látjuk, hanem a magyar népi építészet részletekbe tekintő léptékű elemeit is.

Lakóház, Petőfi utca 48

A Petőfi utcai lakóépület állaga nem a legkiemelkedőbb a településen, azonban az utcára párhuzamos gerinccel épülő tömegét megtartotta az idők alatt, emellett az eredeti homlokzatát is sikerült megőrizni a zsalugáterekkel együtt.

Lakóház, Szabadság tér 9.

Hagyományos utcára merőleges, nyeregtetős oromfalas, illetve kódis állásos (mely beépült) nép lakóház. Szimmetrikus utcai díszített főhomlokzat szépen megőrizte eredeti formavilágát a nyílászárókat és zsalugátereket, illetve a páros padlásbevilágítókat is beleértve.

Lakóház , Fő utca 34.

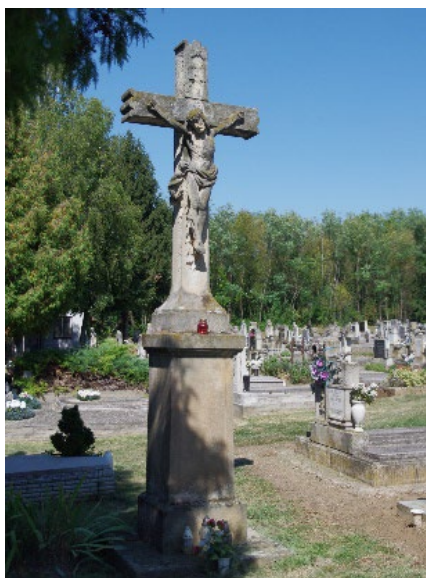
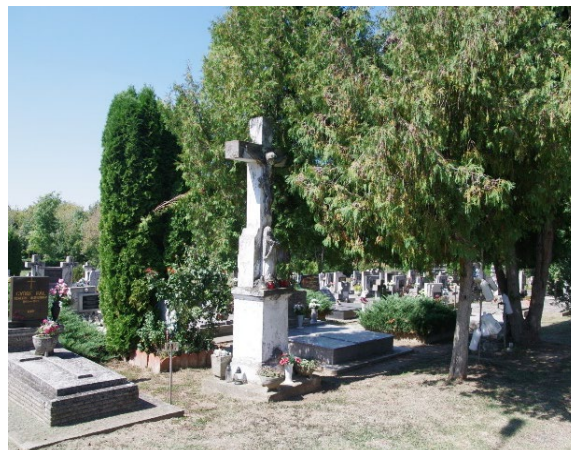
Hagyományos utcára merőleges oldalhatáron álló, nyeregtetős, oromfalas és kódís állásos (mely beépült) népi lakóház, mely a felújítás után is megőrizte az eredeti motívumokat is.

Lakóház, Fő utca 62.

A Fő utca 62. szám alatti lakóház a felújítások alatt megőrizte eredeti, a település képét meghatározó forma és anyagvilágát: oldalhatáron álló, utcára merőleges gerincű, szimmetrikus utcai homlokzatú egytraktusos „hagyományos” népi lakóház, kő lábazattal.

5 temetői síremlék, kereszt, Temető utca, temető

A temető a magyar települések képének meghatározó eleme. Szokták mondani, ha megakarja ismerni a települést, akkor feltétlen menjen el a település temetőjébe is. Ordacsehi esetében is helytáll ez a feltevés. A település temetője rendezett képet mutat. Szépen elkülönül a régi temetkezési hely és az új parcellázás. A régi szabálytalan rendszerével és különleges síremlékeivel helyi értéket képvisel.

A mezőgazdaság fontos tényező volt mindig is Ordacsehi életében. Az Ordacsehin jellemző oldalhatáros, szalagtelkes beépítés is a mezőgazdasághoz és állattenyésztéshez szükséges praktikus berendezkedés érdekében jött létre. Ezért fontos értékek, illetve emlékek a mezőgazdasági termeléshez használt épületek és eszközök.

Magtár

A jelenleg felújítás alatt álló egykori magtár épülete a díszes téglaberakással még eredeti tömegét őrzi, mely több mint 100 éve áll.

Régi mezőgazdasági gépek

Ordacsehi jelenlegi gazdasági területén található egykori mezőgazdasági gépek sorakoznak, melyek a magyar mezőgazdasági termelés fontos eszközei közé tartoznak.

Helyi védett terület

Helyi védett területként van nyilvántartva továbbá a temető utcában található kegyeleti park területe, mely egykoron Ordacsehi régi temetkezési helyeként is szolgált. Ma már egy fás, bokros terület, ahol a régi sírhalmok a föld színével lettek egyenlőek. Található itt azonban két kidőlt emlékkő és egy kőből készült kereszt, amely az egykori temetkezési helyre utal. Az egyik kidőlt emlékkövön ma már csak a "Bosnyák" feliratot lehet elolvasni. A kőből készült kereszt (függőleges része kb. 1,5 m, vízszintes része kb. 1 m) vésett betűi azonban ma is jól olvashatók. Az alábbiakat vésték rá:

"Itt nyugszik Istenben boldogult

Szentgyörgyvölgyi Imre

Született 1790. Meghalt 1839."

Forrás: <http://www.ordacsehi.hu/portal/index.php/home/kozseg-tortenet/6-ujkori-emlekek>

3 A rendezés során tervezett változások hatáselemzése:

A településrendezési eszközök célkitűzéseinek az épített örökségre vonatkoztatott hatása elenyésző, az épített örökségre jelentősebb hatást gyakorló változások, szabályok, a településrendezési eszközök módosítása során értelmezhetők, ugyanakkor azokban jelentős változás nem mutatkozik.

A település kulturális öröksége sérülékeny, meg nem újuló erőforrás, amelynek minden egyes eleme feltétlenül megóvandó, ezért azok elhelyezkedését, védelmét a vonatkozó fejlesztések prioritásként kezeli. Az örökséget ért károk mértéke eltérő. Már az arculati megjelenést beárnyékoló kisebb károk is elrontják a település összképet. Amennyiben ehhez szerkezeti károk is társulnak, úgy az építmények hasznosíthatósága kerül veszélybe. A legutolsó lépcsőfoknál, azaz az örökségi elemek megsemmisülésénél egy kapu bezárul mögöttünk, amin soha többé nem tudunk visszamenni. Az ellentételezés ebben az esetben lehetetlen. A későbbi korok új technológiával megerősített vizsgálati módszereit azonban már nem tudjuk alkalmazni, sok, ma még nem ismert tényt örökre homályban tartva. A kárenyhítés helyett a hangsúlyt a megelőzésre, a megtartásra kell áthelyezni. Az örökségi elemek jó karban tartása az elsődleges, a kárenyhítés lehetőségeinek kutatását, csak előbbi alkalmazhatatlansága esetére tartogassuk. Régészeti lelőhelyeket érintő fejlesztések esetén mindenképp szükséges a terület előzetes feltárása, hogy az ott található régészeti információk ne vesszenek el. Itt a kárenyhítést a megelőző feltárás jelentheti. Fontos megállapítása jelen Örökségvédelmi Hatástanulmánynak az ún. régészeti érdekű terület lehatárolása, amellyel Ordacsehi feltételezett egykori faluterületére fokozott figyelmet szentel, a leletek megőrzésének szándékával javaslatokat fogalmaz meg.

3.1 Hatások a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

Ordacsehi örökségi értékeinek a megóvásához, és főleg a bemutatásához egyik elengedhetetlen feladat a településen a turisztikai fejlesztés, hiszen az olyan épületeket, amelyek értéket képviselhetnek, szükséges fejleszteni, helyreállítani, és olyan feltételeket biztosítani, hogy a bemutatás megfelelő színvonalon és körülmények között történjen. A megújuló energiára épülő helyi gazdaság támogatása egyrészt azért fontos, hogy a település területén lévő fogyó energiaforrásokat, mint értékeket megőrizze Ordacsehi, másrészt a művi értékek szempontjából azért jelentős, hogy egy olyan helyi gazdaságot támogassanak, amely ezekre az értékekre pozitív hatást gyakorol, és akár növelni is tudja ezeknek a számát.

Cél, a fejlődő község arculatát megfelelően kialakítsa az önkormányzat és az ott élő lakosság. Az arculathoz hozzájárulnak a műemléki értékek, az értékes épületek, de az egyszerű lakóházak is, melyek minősége az arculatot egyként erősíti. A lakóhelyi feltételek megteremtéséhez egy másik lényeges cél a köztérmentések létrehozása, biztosítása. A műemléki értékekre a közterületek fejlesztése is jelentős hatást gyakorol. A célfában ennek egyik feladata az arculaterősítés. A község jellegzetességeinek kiemelése, az épületek és a közterületek arculati összehangolása, valamint a közterületek műemléki környezetbe való beillesztése mind feladatként van jelen. A településkép javításának fontos része a közösségi terek fejlesztése, melyek akár a lakosságra és a Ordacsehire látogatókra, akár a műemléki környezetre, értékekre hatással lehetnek, ezért fontos az arculati irányvonalakat és a fentebb is említett célt – azaz az épületállományt, a közterületeket és a természeti környezet összehangolását – szem előtt tartani. Az értékek megóvása, fejlesztése és bemutatása hagyatkozik a történelmi hagyományok megőrzésére és ápolására, hiszen ezek a hagyományok, kulturális tényezők azok, amelyek legjobban továbbadják a műemléki értékek szerepét, jelentőségét. A településen, mint élettéren, fontos, hogy megfelelő környezetet biztosítsunk az itt lakóknak, és azoknak, akik ide látogatnak. Ezt a célt szolgálja az utcafásítás, illetve a minőségi zöldfelületek kialakítása, amelyek körül veszik a település műemléki értékeit, sőt az egész épületállományát. Nem utolsó szempontként pedig szükséges az igényességre is figyelni, hiszen ennek a növelése előnyös hatással van nemcsak az értékekre, hanem az egész községre is.

3.2 A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése.

Történeti településhálózati következmények

A kijelölt fejlesztések a történeti településhálózatra kiemelt hatással nincs.

Természeti, táji hatások

A településrendezési tervnek a külterületre vonatkozóan káros természeti – táji hatása nincs. Tervezett természetmegőrzési terület, továbbá a külterület nem természetvédelmi területein a termőföld védelme, és a termőfölddel való takarékos gazdálkodás elve betartásával készült a településrendezési terv.

Településkép feltárulásának változásai

A közúti hálózat nyomvonalában nincs változás, az építménymagasság kis mértékű emelkedése által a feltároló településsziluet kismértékben módosul. A településszerkezeti terv olyan beavatkozást nem irányoz elő, mely a településképet gyökeresen megváltoztatná.

Régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

A településrendezési tervben jelölt változások, közlekedési infrastrukturális fejlesztések a régészeti emlékek létét nem veszélyeztetik, feltárhatóságukat, illetve bemutathatóságukat kedvezőtlenül nem befolyásolják.

Történeti térbeli rendszerek alakulása

A településrendezési terv által tervezett változások nem érik el azt a léptéket, amely a történeti, térbeli rendszerek alakulását veszélyeztetné, azokra hatna.

Műemléki együttesek, műemlékek jelentőségének alakulása

A településen műemlék épület / építmény a fejlesztések révén nem kerül veszélybe, veszélyeztetettségbe.

Műemlékek fenntarthatóságának, megújulásának gazdasági esélyei

Nem releváns.

Településkarakter változásainak hatásai

A tervezett változások nyomán a településkarakter nem fog lényegesen változni, és a tervnek nem is ez a célja, hanem a jellemző települési karakter megőrzése, és megakadályozása a település negatív irányú átalakulásának.

Környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései

A potenciálisan veszélyesnek tekinthető vállalkozások, működő gazdasági területek a belterületen nincsenek, és a tervezett gazdasági tevékenységek sem ilyenek. Nem gyakorolnak észrevehető mértékben káros hatást a művi értékek állapotára. A kijelölt gazdasági területek esetében a környezetük terhelhetőségére, a környezetük védelmére figyelemmel kell lenni.

Folyamatok iránya, visszafordíthatósága

Az eddig leírtakra hivatkozva a településszerkezeti változások eredményei nem gyakorolnak olyan káros hatást a környezetre, amelyekkel kapcsolatban reálisan lehetne számolni a visszafordítás igényével.

Károenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

Negatív hatások hiánya miatt ilyen károkkal, illetve ellentételezésükkel nem kell számolni.

4 Az értékvédelmi terv tartalmazza:

4.1 az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények, valamint

A vizsgált területen belül 21 nyilvántartott régészeti lelőhelyről vannak ismereteink. Ahogy erről korábban szó esett, ezek legnagyobbbrészt általános mezőgazdasági területen, helyezkednek el. Így jellemzően nem ismert, a jelenlegi, alapvetően mezőgazdasági tevékenységből és az egyes beépítési változásokkal, infrastruktúra fejlesztéssel járó, általános kockázatoknál nagyobb, a lelőhelyek állapotát ténylegesen veszélyeztető tényező. A jelenlegi területhasznosítás és beépítési változások nem állnak ellentétben a régészeti lelőhelyek hosszú távú fenntarthatóságával. Fontos szempont azonban, hogy a történetileg kialakult kettős településmag régészeti öröksége csak részben felderített, ezért a település belterületén történő bármilyen, jövőbeni változás, talajbolygatással járó beavatkozás (beépítés, közműfektetés) esetén számítani kell az ismeretlen régészeti lelőhelyek megjelenésére.

Az ismert, nyilvántartott régészeti lelőhelyek lehatárolására vonatkozó információkat, a megfigyelés változatos körülményei és a környezeti adottságok miatt legtöbbször csak tájékoztató jellegűnek lehet tekinteni. Az adatok mögött, több esetben összefüggő, nagy kiterjedésű történeti települések, települési rendszerek sejthetőek, így az egykori vízfolyások, erek környezetében fekvő kedvező adottságú dombhátak esetén azok régészeti érintettségét akkor sem lehet kizárni, ha ott nincs ismert, nyilvántartott lelőhely.

4.2 az önkormányzati feladatok meghatározását.

A régészeti lelőhelyeket érintő tervezett besorolási változtatásokhoz kapcsolódó tervezés és a földmunkával járó kivitelezés során fenti megfigyeléseket, az értékvédelmi tervben tett megállapításokat és javaslatokat figyelembe kell venni, a régészeti lelőhelyek védelme érdekében a 2001. évi LXIV. törvény, illetve a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet rendelkezései alapján kell eljárni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) rendelkezései az irányadóak.

5 Nyilatkozat

Nyilatkozat a tervezett megoldásokról és kulturális örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésre való jogosultságról

Alulírott, Dr. Belényesy Károly, régész, nyilatkozom, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 84. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 660/99 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: 15-016

A településrendezési tervben szereplő megoldások megfelelnek az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

Budapest, 2022. április 20.

Dr. Belényesy Károly
régész, örökségvédelmi szakértő